Verwachtingen en kennis van vrouwen over zwangerschapsopvolging

Haio: BAERT Barbara , KUL
Promotor: WILLEMS Sara , U.G.
Praktijkopleider: FLO Erika

Context: In 2006 werd een aanbeveling gepubliceerd door Domus Medica voor huisartsen in verband met zwangerschapsbegeleiding. Die richtlijn behandelt de normale zwangerschap tussen de conceptie en 41 weken zwangerschap en omvat een duidelijk schema in verband met de opvolging, die afwisselend verloopt door de huisarts en de gynaecoloog. Daarbij wordt duidelijk beschreven welke zaken nagekeken moeten worden bij een welbepaalde zwangerschapsduur.

Onderzoeksvraag: In de praktijk merkten we echter op dat deze richtlijn zelden wordt opgevolgd: veel vrouwen gaan uitsluitend naar de gynaecoloog voor hun zwangerschapsbegeleiding. Toch zijn wij er als huisarts van overtuigd dat wij hierin een meerwaarde kunnen bieden voor de patiënt. In de eerste lijn hebben zorgverleners immers een unieke positie om tijd en aandacht te besteden aan zowel de medische kant van een zwangerschapsopvolging, maar ook aan de persoonlijke beleving en verwachtingen van de zwangere vrouw. In onze praktijken zijn de huisartsen op de hoogte dat er een richtlijn van Domus Medica bestaat, maar wat onze interesse wekte is waarom het schema zo weinig toegepast wordt en specifiek, hoe zwangere vrouwen ten opzichte van dit schema staan: Hoe willen zij opgevolgd worden? Wat zijn hun verwachtingen over de zwangerschapsbegeleiding? Wat is hun kennis over een afwisselende opvolging? Zijn zij wel bereid om dit schema van Domus Medica te volgen?

Methode: In een kwalitatief onderzoek werden 21 semigestructureerde interviews afgenomen met patiënten uit onze praktijk die op dat moment zwanger waren, of die in de voorbije drie jaren zwanger waren. Elk interview werd anoniem verwerkt. De interviews werden integraal uitgetypt en verwerkt met behulp van het programma NVivo 9.

Resultaten: De data die verkregen werden door middel van de interviews, hebben we opgedeeld in verschillende onderdelen: ?Kennis en verwachtingen van de vrouwen in verband met de zwangerschapsopvolging?, ?persoonlijke kenmerken van de vrouwen en hun invloed op de attitude?, ?motivatie van de keuze voor de gynaecoloog? en ?positie en meerwaarde van de huisarts tijdens de zwangerschapsopvolging?. Uit de resultaten blijkt dat de meeste vrouwen geruststelling omtrent de zwangerschap en dan vooral over de gezondheid van het kindje als zeer belangrijk beschouwen. Geruststelling kan op verschillende manieren bekomen worden, met als belangrijkste de maandelijkse echografie bij de gynaecoloog. De andere manieren zijn een persoonlijke opvolging en voldoende tijd krijgen voor vragen en informatie. De meerderheid van de vrouwen wil een opvolging enkel door de gynaecoloog en zien de huisarts als iemand die voornamelijk extra geruststelling kan geven. De belangrijkste reden waarom ze weerstand lijken te hebben tegen een afwisselende opvolging, is het aantal echografie?n. Bovendien lijkt het ook mee te spelen dat vrouwen de neiging hebben om de voorkeur te geven aan een soort opvolging dat voor hen bekend is. De belangrijkste determinanten waarop de respondenten vinden dat de huisarts een meerwaarde kan bieden binnen de zwangerschapsbegeleiding zijn: de persoonlijke arts-patiënt relatie, de toegankelijkheid/beschikbaarheid, de tijd dat een huisarts kan vrijmaken voor geruststelling en het geven van informatie. De aanwezigheid van een Doppler bij de huisarts wordt door de vrouwen gezien als een meerwaarde.

Conclusie: Ons kwalitatief onderzoek geeft ons een reeks determinanten die ons een ideë geven over de attitude en ervaringen van vrouwen tijdens een zwangerschapsopvolging. Hieruit blijkt dat de echografie met de daaruit volgende geruststelling omtrent de gezondheid van de van de baby zeer belangrijk zijn voor de vrouwen. Voor de huisartspraktijk is het belangrijk dat er tijdig gecommuniceerd wordt met de toekomstige zwangere vrouwen, zodat ze op de hoogte zijn dat er een mogelijkheid bestaat tot afwisselende opvolging en dat de vrouwen weten welke taken door de huisarts kunnen opgenomen worden tijdens die opvolging.